

Werkgever van stagiair eist 'verklaring van goed gedrag'

Voor een stage in het basisonderwijs of in de kinderopvang moet je een Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) overleggen: een bewijsstuk van het Ministerie van Justitie dat je geen strafblad hebt (behoudens boetes van minder dan 100 euro), of althans geen strafblad dat een beletsel vormt voor dergelijke stages.¹ Ook in sommige andere segmenten van de arbeidsmarkt (bv. in de advocatuur) geldt zo'n verplichting. En voor de overige segmenten van de arbeidsmarkt geldt dat het werkgevers vrij staat van hun aspirant-werknemers, -stagiairs en -vrijwilligers zo'n verklaring te eisen. De VOG verkleint het risico voor werkgevers dat ze ongewild mensen in huis halen die een gevaar vormen voor integere functievervulling. Iemand die veroordeeld is voor pedoseksueel gedrag krijgt geen VOG voor een functie waarin hij of zij met kinderen werkt. Maar hoe zit het met een pedofiel zonder strafblad, zoals Norbert de Jonge, die dit jaar herhaaldelijk in het nieuws kwam?²

Als zijn pedofilie niet tot veroordelingen op pedoseksueel gebied geleid heeft, zal hij vermoedelijk een VOG krijgen voor het werken met kinderen. In het openbaar beleden pedofiele opvattingen en gevoelens, zoals het bestuurslidmaatschap van een politieke partij die seksuele voorlichting voor kinderen en liberalisering van de wetgeving op het gebied van jeugdseksualiteit bepleit, vormen geen wettelijke grond voor het weigeren van een Verklaring omtrent het Gedrag.

Een volgende vraag is of de student Pedagogiek, Norbert de Jonge, de toegang tot stages-met-kinderen ontzegd kan worden op grond van zijn pedofiele geaardheid. Dat is een interessante vraag, gelet op het feit dat hij met de hand op het hart verklaart dat hij zich persoonlijk verre houdt van pedoseksueel gedrag. Hij heeft die vraag voorgelegd aan de Commissie Gelijke Behandeling,³ maar om onverklaarbare redenen heeft die commissie geweigerd hierop uitspraak te doen.

Norbert studeerde, zoals gezegd, Pedagogiek. Dat is geen verwerpelijke studiekeuze als je van mening bent dat kinderen (jeugdigen) in hun ontwikkeling geschaad worden door pedagogische interventies die hun ontluikende seksualiteit ontkennen en onderdrukken. Aanvankelijk koos hij de studie Wijsgerige Pedagogiek om te onderzoeken wat daarover in de literatuur bekend is. Maar vervolgens wilde hij omzwaaien naar de richting Orthopedagogiek: kunnen er ook ontwikkelingsstoornissen optreden door de onderdrukking van kinder- en jeugdseksualiteit en hoe vallen deze stoornissen te verhelpen en voorkomen?

Dat ging de Radboud Universiteit in Nijmegen een stap te ver. Een bestuurder van een 'pedofielen-partij' hoort niet thuis aan onze universiteit, en zeker niet in de studie (Ortho-)Pedagogiek. Norbert mocht niet langer aan de RU studeren. De universiteit werd vervolgens in het gelijk gesteld door het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs,⁴ met name omdat de RU had aangevoerd dat zijn bestuurslidmaatschap niet te verenigen was met haar rooms-katholieke grondslag. Daarop klopte Norbert bij twee *openbare* universiteiten (UvA en Leiden) aan, maar ook zij weigeren hem in te schrijven voor deze studie.

Laten we eens in de toekomst kijken. Gesteld dat Norbert op last van het College van Beroep bij één of andere universiteit wordt toegelaten tot de studie Orthopedagogiek. Hij haalt een paar tentamens, maar hij wordt ondanks zijn positieve Verklaring omtrent het Gedrag niet toegelaten tot de stages-met-kinderen. Die weigering wordt als volgt gemotiveerd (ik fantaseer):

1. In de beroepscode van orthopedagogen staat dat ze zich dienen te onthouden van gedragingen waarvan ze redelijkerwijs kunnen aannemen dat deze *het aanzien van het beroep* schaden. Ook stagiairs dienen zich daaraan te houden. Door het gewraakte bestuurslidmaatschap van deze student wordt daarop inbreuk gemaakt.
2. Ook *het aanzien van onze opleiding* en onze onderhandelingspolitie bij het werven van stageplaatsen wordt geschaad door het feit dat één van onze studenten door het gewraakte bestuurslidmaatschap in de openbaarheid is getreden.
3. Door zijn uitgesproken opvattingen over de kinder- en jeugdrechten op het gebied van seksualiteit heeft hij ons het vertrouwen ontnomen dat hij, zelfs bij voldoende supervisie, als stagiair op een evenwichtige, professionele manier met zijn cliënten en hun ouders zal omgaan. Wij moeten vrezen dat hij in de professionele relatie brokken maakt, bijvoorbeeld als hij aldaar zijn extreme opvattingen zou ventileren.
4. Het opleidingsklimaat dreigt verstoord te worden als hij, bijvoorbeeld in intervisiegesprekken met medestudenten, van zijn extreme opvattingen zou getuigen.

In een eerdere weblogbijdrage heb ik betoogd dat het onjuist is studenten heen te zenden wegens beroeps-ongeschiktheid, maar dat men wel de mogelijkheid moet hebben studenten de toegang tot een stage te

weigeren als op grond van eerder onprofessioneel gedrag gevreesd moet worden dat hun handelen aldaar niet aan professionele maatstaven zal voldoen.⁵ In de huidige bijdrage heb ik daaraan een element toegevoegd: men mag de toegang tot een stage blokkeren als studenten een strafblad hebben en dientengevolge geen Verklaring omtrent het Gedrag (toegesneden op de desbetreffende stagewerkzaamheden) kunnen overleggen.

Maar in de casus van Norbert de Jonge komt daar een tweede element bij: mag je een student ook uitsluiten als hij of zij alleen maar *deviante opvattingen en gevoelens* koestert?⁶ Een universiteit is bedoeld als een vrijplaats waar iedereen zijn opvattingen mag uiten, opdat uiteindelijk de Waarheid kan zegevieren. Mogen universitaire *beroepsopleidingen* in dat verband een uitzonderingspositie claimen en een student de toegang weigeren op grond van zijn of haar deviante opvattingen? Met name als ze de door mij gefantaseerde argumenten 3 en 4 zouden gebruiken, begeven ze zich op glad ijs: bij 3) wordt miskend dat Norbert als professional-in-de-dop in principe in staat moet worden geacht te voorkomen dat zijn professionele handelen jegens cliënten overmatig door zijn privé-opvattingen en -gevoelens beïnvloed wordt en bij 4) wordt de bodem onder elke professionele discussie weggeslagen. Ik heb geen pedofiele sympathieën, maar ik hoop dat Norbert de Jonge zijn juridische strijd zonodig tot in hoogste instantie voortzet, want er staan wezenlijke grondwettelijke en universitaire vrijheden (en grote studentenbelangen) op het spel. De rechter moet uitmaken in hoeverre die beperkt mogen worden.

Wes Holleman
weblog onderwijs 12-9-2007
www.onderwijsethiek.nl

¹ http://www.justitie.nl/images/vog2_tcm34-34230.pdf;
http://www.justitie.nl/onderwerpen/opsporing_en_handhaving/verklaring_omtrent_het_gedrag/vog_voor_particulieren/

² <http://nl.wikipedia.org/wiki/Pedofilie>; http://www.pnvd.nl/weblog_2007.html. Ik maak in deze weblog-bijdrage een scherp onderscheid tussen pedofilie (aangetrokken worden door) en pedoseksualiteit (sexueel gedrag met), maar voor het overige hanteer ik een ruime definitie van pedofilie: begripsmatig maak ik geen onderscheid tussen pedofilie in relatie tot kinderen onder de 12 jaar en pedofilie (efebofilie) in relatie tot jeugdigen boven 12 jaar.

³ <http://www.cgb.nl/>

⁴ <http://www.collegevanberoepo.nl/>

⁵ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=35>

⁶ Vergelijk het artikel van Hanne Obbink in het dagblad *Trouw* (28/8/2007). URL: http://www.trouw.nl/deverdieping/opvoeding_onderwijs/article782424.ece/Geen_pedofiel_bij_pedagogiek?pageNumber=2